

Η ΕΠΟΧΗ

Στη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο (6 Απριλίου του 1992), η κοινότητα αναγνώρισε ως ανεξάρτητο κράτος τη Βοσνία Ερζεγοβίνη. Ο εμφύλιος πόλεμος ξέσπασε βίαιος σε τρία μέτωπα: Μουσουλμάνοι, Κροάτες και Σέρβοι μάχονταν μεταξύ τους κι επιδίδονταν σε πολυάνθρωπες σφαγές.

Τα επόμενα τρία χρόνια κύλησαν με τις μάχες να μαινούνται στα εδάφη της Βοσνίας και με την επίσημη διεθνή κοινότητα να προσπαθεί να επιβάλει στους Σέρβους την οριστική ήττα. Ο πρόεδρος της Σερβίας, Σλόμποταν Μιλόσεβιτς, άρχισε τη σταδιακή αποστασιοποίηση από τους Σέρβους της Βοσνίας και της Κράινα. Ο γιουγκοσλαβικός στρατός έπαψε να μετέχει στις επιχειρήσεις στη Βοσνία, ενώ ο κροατικός ενισχυόταν με σύγχρονα γερμανικά όπλα κι εκπαιδεύονταν από ειδικούς Αμερικανούς «αποστράτους». Η αιματηρή αναμονή κράτησε ως το καλοκαίρι του 1995.

Η κροατική επίθεση ξέσπασε θυελλώδης και κεραυνοβόλα στα τέλη Ιουλίου του 1995. Οι Κροάτες μπήκαν στην Κράινα και ξεκλήρισαν κάθε τι που έδειχνε σερβικό. Στις αρχές Αυγούστου, η σερβική δημοκρατία της Κράινα ήταν παρελθόν, όπως παρελθόν ήταν κι ο εκεί σερβικός πληθυσμός. Όσοι δε σφάχτηκαν, εκδιώχτηκαν.

Το φθινόπωρο, ξεκίνησαν στο Ντέιτον των ΗΠΑ οι συνομιλίες για την ειρήνευση στη Βοσνία. Οδήγησαν στη συμφωνία των Παρισίων (15 Δεκεμβρίου του 1995), με την οποία αναγνωριζόταν σερβικό κράτος μέσα στη Βοσνία. Το Σεράγεβο δόθηκε στους μουσουλμάνους.

Συμπτωματικά ή όχι, το εξάμηνο των ριζικών λύσεων δεν άφησε ανεπηρέαστο και το κράτος των Σκοπίων. Τον Νοέμβριο του 1995, Ελλάδα και Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (η περίφημη FYROM του ΟΗΕ) κατάφεραν να συμφωνήσουν «σε όλα εκτός από το όνομα». Η σημαία του κράτους άλλαξε. Το εμπάργκο έπαψε να ισχύει.

Στην Ελλάδα, η κυβέρνηση Μητσοτάκη είχε πέσει τον Σεπτέμβριο του 1993, οπότε γεννήθηκε η Πολιτική Άνοιξη του Αντώνη Σαμαρά.

Στις νέες εκλογές, το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου πέτυχε άνετη νίκη με τη ΝΔ να αλλάζει αρχηγό (νέος ο Μιλτιάδης Έβερτ) και την Πολιτική Άνοιξη να αναδεικνύεται τρίτο κόμμα στη Βουλή. Τέταρτο το ΚΚΕ. Ο Συνασπισμός δεν μπόρεσε να πιάσει το απαιτούμενο 3% και να εκπροσωπηθεί κι αυτός.

Ο Κωστής Στεφανόπουλος έμελλε να εκλεγεί πρόεδρος της Δημοκρατίας, όταν έληξε η θητεία του Κ. Καραμανλή (άνοιξη του 1995). Η Ελλάδα ξαναβρέθηκε στην προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (α' εξάμηνο του 1994) κι εργάστηκε για τη διεύρυνσή της: Οι τρεις σκανδιναβικές χώρες (Φιλανδία, Σουηδία και Νορβηγία) και η Αυστρία έγιναν τα νέα μέλη της. Όμως, για μια ακόμα φορά, οι Νορβηγοί υπαναχώρησαν. Από την 1^η Ιανουαρίου του 1995, η «Ευρώπη των 15» ήταν γεγονός.

Στις 20 Νοεμβρίου του 1995, ο πρωθυπουργός μπήκε σε νοσοκομείο με σοβαρά προβλήματα υγείας. Παραιτήθηκε παραμένοντας πρόεδρος του κόμματός του. Στις 18 Ιανουαρίου του 1996, η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ εξέλεξε νέο πρωθυπουργό τον κυριότερο αμφισβητία της ως τότε κυβερνητικής πολιτικής, τον Κώστα Σημίτη.

Το θερμό επεισόδιο στις βραχονησίδες Ίμια ξεκίνησε ως φάρσα, έφτασε στα όρια της σύγκρουσης (30 Ιανουαρίου του 1996) κι έβγαλε στην επιφάνεια νέες εδαφικές διεκδικήσεις της Τουρκίας στο αρχιπέλαγος. Η Ελλάδα μπλόκαρε την τελωνειακή ένωση της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ βελτίωσε σε πολύ μεγάλο βαθμό τις σχέσεις της με τα λοιπά βαλκανικά κράτη και με την Ενωμένη Ευρώπη.

Ο θάνατος του Ανδρέα Παπανδρέου τον Ιούνιο, ανέδειξε τον Κώστα Σημίτη και πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ. Με νέα δυναμική, πήρε τις εκλογές του Σεπτέμβρη του 1996, έχοντας σύνθημα ότι θα «οδηγήσει την Ελλάδα στο 2000». Στις 9 Απριλίου του 2000, με νέο σύνθημα ότι θα «οδηγήσει την Ελλάδα στον 21^ο αιώνα», κέρδισε πάλι τις εκλογές (με διαφορά από τη ΝΔ του Κώστα Καραμανλή λίγο μεγαλύτερη της μιας μονάδας). Ήταν η πρώτη φορά που ένα κόμμα κέρδιζε την τρίτη συνεχή εκλογική μάχη και μάλιστα αυξάνοντας τη δύναμή του.

Είχε προηγηθεί η επανεκλογή του Κωστή Στεφανόπουλου στην προεδρία της Δημοκρατίας (8 Φεβρουαρίου του 2000) με την πρώτη ψηφοφορία και με ψήφους 269 επί 298 παρόντων βουλευτών. Ήταν η πρώτη φορά που εκλέχτηκε πρόεδρος με τέτοια πλειοψηφία, η πρώτη φορά που εκλέχτηκε από την πρώτη ψηφοφορία και η πρώτη που πρόεδρος επανεκλέχτηκε όντας εν ενεργεία.

Η τραγωδία της πρώην Γιουγκοσλαβίας είχε ολοκληρωθεί ένα χρόνο πριν, όταν ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, Μπιλ Κλίντον, ξεκίνησε «από αέρος» επίθεση εναντίον της Σερβίας με αφορμή την «γενοκτονία Αλβανόφωνων στο Κοσσυφοπέδιο». Με την ενεργή ανάμειξη του ΝΑΤΟ, ο πόλεμος ξεκίνησε στις 24 Μαρτίου του 1999 και έληξε στις 9 Ιουνίου, όταν, με εντολή του γενικού γραμματέα του ΝΑΤΟ, Χαβιέ Σολάνα, σταμάτησαν οι επιθέσεις εναντίον της Σερβίας, ενώ το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ αποφάσισε την είσοδο ειρηνευτικής δύναμης στο Κόσοβο.

Στην άλλη πλευρά του κόσμου, στις 14 Ιουνίου του 2000, υπογράφηκε σειρά ιστορικών συμφωνιών με στόχο την άμβλυνση των αντιθέσεων ανάμεσα στη Βόρεια και τη Νότια Κορέα. Οι πρόεδροι Κιμ Γιονγκ Ιλ και Κιμ Ντάε Γιουνγκ υποσχέθηκαν να εργαστούν προς την κατεύθυνση της επανένωσης των δύο κρατών σε ένα. Συμφωνήθηκε, στην Ολυμπιάδα του Σίνδεϊ, οι δυο αποστολές να παρελάσουν κάτω από κοινή σημαία που θα απεικόνιζε την ενιαία Κορέα.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Η άγρια εμπορευματοποίηση των αγώνων χαρακτήρισε την Ολυμπιάδα της Ατλάντα, στα 1996. Το κυνήγι του κέρδους έφτασε σε σημείο παροξυσμού με έναν Έλληνα μετανάστη από την Ηλεία να βρίσκεται στο μάτι του κυκλώνα: η οργανωτική επιτροπή του ζητούσε να πληρώσει για τη χρήση «δικού της εμπορικού σήματος». Είδε κι έπαθε ο άνθρωπος να ξεμπλέξει καθώς από χρόνια διατηρούσε μαγέΡΙκο που το είχε βαφτίσει «Ολυμπία», τόπος ιερός που έγινε προϊόν για πώληση στα χέρια των Αμερικανών ντίλερ. Η διαδρομή της ολυμπιακής φλόγας επιμηκύνθηκε για να χωρέσουν όσο γινόταν πιο πολλοί που πλήρωσαν

αδρά για να καλύψουν μερικά μέτρα ως λαμπαδηδρόμοι.

Η τελετή έναρξης έγινε στις 19 Ιουλίου του 1996 με την Αμερική να ξεπληρώνει τις οφειλές της στον Μοχάμετ Άλι, πρώην Κάσιους Κλέι, ολυμπιονίκης στην πυγμαχία το 1960, παγκόσμιο πρωταθλητή στη συνέχεια αλλά μαύρο. Είχε πετάξει το μετάλλιο σ' ένα ποτάμι, όταν αρνήθηκαν να του επιτρέψουν την είσοδο σε μπαρ «μόνο για λευκούς», είχε αρνηθεί να πάει στο Βιετνάμ και είχε φυλακιστεί γι' αυτό, ενώ κι ο τίτλος του πρωταθλητή του αφαιρέθηκε. Επανήλθε στα ρινγκ και τον κατέκτησε γι' άλλη μια φορά. Λοιδορίες και διωγμοί «πάτισαν» στην Ατλάντα όπου ο Μοχάμετ Άλι, στα 44 χρόνια του, είχε την τιμή να ανάψει την ολυμπιακή φλόγα. Οκτώ μέρες αργότερα, οι παθιασμένες με την «ασφάλεια» Ηνωμένες Πολιτείες είδαν τα «δρακόντεια μέτρα» τους να κουρελιάζονται: Στο πάρκο, πλάι στο στάδιο των αγώνων, μια βόμβα έσκασε και σκότωσε δυο ανύποπτους περαστικούς, τραυματίζοντας κι άλλους 110.

Η κραυγαλέα εμπορική εκμετάλλευση των αγώνων ήταν ένα καλό χαρτί για την υποψηφιότητα της Ελλάδας. Μαζί μ' αυτό, ένας πλήρης φάκελος προσέδωσε κύρος στην Αθήνα. Ένα χρόνο και δυο μήνες μετά την Ολυμπιάδα της Ατλάντα, στις 5 Σεπτεμβρίου του 1997 και στη σύνοδο της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής στη Λοζάννη, η Αθήνα ανέλαβε τη διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 με 66 ψήφους υπέρ αυτής έναντι 41 της κυριότερης αντιπάλου, Ρώμης.

Μεσολαβούσαν οι αγώνες του 2000, στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Οι Αυστραλοί τους είδαν σαν ένα τεράστιο και προσοδοφόρο σόου. Έστησαν την καλύτερη ως τότε διοργάνωση αλλά από ιστορία είχαν μαύρα μεσάνυχτα. Ως σήμα της Ολυμπιάδας προώθησαν το Κολοσσαίο της Ρώμης, μια αρένα για μονομάχους, όπου οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες έστηναν ακόμα και ναυμαχίες. Οι αγώνες στο Σίδνεϊ έληξαν την 1^η Οκτωβρίου του 2000 με την Ελλάδα να έχει κατακτήσει 13 μετάλλια (τέσσερα χρυσά, έξι ασημένια και τρία χάλκινα). Με βαριά καρδιά, οι Αυστραλοί παρέδωσαν την ολυμπιακή σημαία στον δήμαρχο Αθηναίων, Δημήτρη Αβραμόπουλο, «οικοδεσπότη» της Ολυμπιάδας του 2004. Πολύ θα ήθελαν να την διοργανώσουν πάλι αυτοί και, στα χρόνια που μεσολάβησαν, έκαναν ό,τι περνούσε από το χέρι τους για να αφαιρεθεί από την Αθήνα η τιμή να τους οργανώσει και να την αναλάβουν εκείνοι καθώς «είχαν έτοιμα τα στάδια». Δεν τους πέρασε.

Η Ελλάδα έγινε απέραντο εργοτάξιο με την κυβέρνηση να προχωρά σε έργα που έμειναν στη διάθεση των Ελλήνων και μετά τους ολυμπιακούς. Τον Οκτώβριο του 2002, άλλαξε ο «οικοδεσπότης» των αγώνων. Ο Δημήτρης Αβραμόπουλος δεν μετείχε στις δημοτικές εκλογές της χρονιάς εκείνης. Δήμαρχος και οικοδέσποινα της Ολυμπιάδας αναδείχτηκε η Ντόρα Μπακογιάννη. Είχε ήδη ξεκινήσει η ελληνική προσπάθεια σε παγκόσμιο επίπεδο για

την καθιέρωση της «ολυμπιακής εκεχειρίας». Καρποφόρησε στις 3 Νοεμβρίου του 2003, μέρα που η γενική συνέλευση του ΟΗΕ ενέκρινε ομόφωνα το ελληνικό ψήφισμα για ολυμπιακή εκεχειρία από τις 13 ως τις 30 Αυγούστου 2004: Ψήφισαν 190 «ναι» στην εκεχειρία και κανένας εναντίον. Το πρόβλημα ήταν ότι στην ψηφοφορία δεν μετείχαν οι λαοί που έδιναν αγώνα για την ελευθερία τους.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Οκτώ μετάλλια κέρδισε η Ελλάδα στην Ατλάντα: Τέσσερα χρυσά και τέσσερα ασημένια. Εκεί έκανε την θριαμβευτική της εμφάνιση η ελληνική «ντριμ τιμ», η ομάδα της άρσης βαρών που, μαζί με τα βάρη, σήκωσε και πέντε μετάλλια: Χρυσό ο Πύρρος Δήμας και ο Κάχι Κακιασβίλι που επανέλαβαν τους άθλους τους της Βαρκελώνης, ασημένιο ο άτυχος της Βαρκελώνης, Βαλέριος Λεωνίδης, και οι δυο Λεωνίδες, ο Σαμπάνης κι ο Κόκκας. Εκτελώντας άφογα την άσκησή του, ο Ιωάννης Μελισσανίδης κατέκτησε χρυσό στη γυμναστική, ενώ το τέταρτο ελληνικό χρυσό μετάλλιο κέρδισε ο Νίκος Κακλαμανάκης στην ιστιοπλοΐα με ιστιοσανίδα. Το τέταρτο ασημένιο κέρδισε στο άλμα εις ύψος η Νίκη Μπακογιάννη, πηδώντας 2,03 μ.

Τέσσερα χρυσά ήταν η ελληνική συγκομιδή και στο Σίνδρι αλλά αυτή τη φορά το σύνολο των μεταλλίων που κατέκτησαν οι Έλληνες αθλητές ήταν 13. Και πάλι, η ελληνική «ντριμ τιμ» συνεισέφερε πέντε: Για τρίτη κατά σειρά Ολυμπιάδα, ο Πύρρος Δήμας και ο Κάχι Κακιασβίλι κατέκτησαν χρυσό στις κατηγορίες τους, ισοφαρίζοντας και οι δυο το ρεκόρ του Τούρκου Σουλεϊμάνογλου. Ασημένιο (δεύτερο, μετά την Ατλάντα) κέρδισε ο Λεωνίδας Σαμπάνης. Η άρση βαρών είχε ακόμα ένα ασημένιο (το κέρδισε ο Βίκτορας Μήτρου) και ένα χάλκινο: Το πήρε η Γιάννα Χατζηγιάννου στην πρώτη της κιόλας συμμετοχή.

Το τρίτο χρυσό για την Ελλάδα κατέκτησε ο Μιχάλης Μουρούτσος στο τάι κβο ντο, ενώ ο Δημήτρης Ταμπάκος πήρε ασημένιο στους κρίκους της γυμναστικής.

Η ελληνική εποποιία στον στίβο ξεκίνησε στις 23 Αυγούστου, μέρα που ο Πύρρος κατακτούσε το χρυσό του μετάλλιο στην άρση βαρών: Η Κατερίνα Θάνου κέρδισε το ασημένιο στα 100 μ. γυναικών, τερματίζοντας πίσω από την Αμερικανίδα Μάριον Τζόουνς (η οποία έμελλε να χάσει το χρυσό μετάλλιο καθώς παραδέχτηκε ότι ντοπαριζόταν). Η ελληνική επέλαση συνεχίστηκε με την Μιρέλα Μανιάνι να κερδίζει ασημένιο στον ακοντισμό και την Τασούλα Κελεσίδου ασημένιο στον δίσκο.

Το «μπαμ» έγινε στις 28 Αυγούστου. Την ημέρα εκείνη, με χρόνο 20.09, ο Κώστας Κεντέρης κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο στα 200 μ., αφήνοντας πίσω του μεγαθήρια του στίβου. Είναι η μεγαλύτερη όλων των εποχών ελληνική νίκη στον στίβο και ήταν το τέταρτο κατά σειρά χρυσό μετάλλιο που κατακτούσαν οι Έλληνες σ' αυτή την Ολυμπιάδα.

Γεννημένος στα 1973 στη Μυτιλήνη, ο Κώστας Κεντέρης, που για τους πολλούς έμοιαζε να έρχεται από το πουθενά, είχε χρόνια δουλέψει σκληρά. Τον Φεβρουάριο της χρονιάς εκείνης είχε μπει κάτω από την καθοδήγηση του προπονητή της Κατερίνας Θάνου. Οι νικημένοι του Σίδνεϊ προσπάθησαν να μειώσουν την αξία του. Τους αποστόμωσε στους στίβους: Στις 10 Αυγούστου του 2001, με χρόνο 20.04, πήρε το χρυσό στα 200 μ. στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου, στον Καναδά, κι έγινε ο πρώτος Έλληνας (και ένας από τους ελάχιστους στον κόσμο) που κατέκτησε πρώτη θέση σε κάποιο αγώνισμα και στις δύο κορυφαίες διοργανώσεις του πλανήτη. Ένα χρόνο αργότερα, πάλι 10 Αυγούστου (2002), κατέκτησε και το χρυσό μετάλλιο στα 200 μ. στους Πανευρωπαϊκούς του Μονάχου κι έγινε ο μοναδικός Ευρωπαίος αθλητής που συμπλήρωσε την τριάδα των χρυσών (Ολυμπιακοί 2000, Παγκόσμιοι 2001, Πανευρωπαϊκοί 2002).

Η ομάδα του ανσάμπλ των κοριτσιών στη γυμναστική και ο Αμιράν Καρντάνοφ στην ελευθέρα πάλη πήραν χάλκινα μετάλλια συμπληρώνοντας την διόλου ευκαταφρόνητη ελληνική συγκομιδή της Ολυμπιάδας του Σίδνεϊ.